

FINESTRA

Fotografies Mikael Wallersteat

«El futur que volem: podem fer-lo realitat?»

Helen Clark, directora del PNUD

Conferència de la Dag Hammarskjöld Foundation pronunciada a la Uppsala Universitet Uppsala, 4 de novembre de 2014

Des de 1998, la Dag Hammarskjöld Foundation organitza una conferència amb la Uppsala Universitet, per tal de promoure els valors de la compassió, l'humanisme i el compromís amb la solidaritat i la cooperació internacional que van guiar la vida de Dag Hammarskjöld (1905-1961), segon secretari general de l'ONU, el qual morí en un accident d'avió a Zàmbia quan es dirigia en missió diplomàtica a Katanga.

En la darrera edició, l'encarregada d'intentar desgranar les claus per bastir un món millor va ser Helen Clark (1950), líder del New Zealand Labour Party des de 1993 fins el 2008, Primera Ministra de Nova Zelanda entre 1999 i 2008 i actual directora del Programa de les Nacions Unides per al Desenvolupament (PNUD). En la seva intervenció, Clark se centrà en l'avaluació dels avenços aconseguits amb els Objectius de Desenvolupament del Mil·lenni redactats el 2000 i sobretot, en els nous compromisos que s'han d'acordar aquest 2015 per dissenyar una agenda que ens approximi a construir un món més just.

Rectora,¹ membres del cos diplomàtic, distingits membres de la Universitat, senyores i senyors,

Potser hauria de començar la meva presentació dient «*Tack så mycket*» [Moltes gràcies], però per desgràcia no recordo gaire més del suec que vaig aprendre fa 40 anys! No obstant, moltes gràcies a la Universitat i a la Dag Hammarskjöld Foundation per suggerir-me de venir i pronunciar aquesta conferència en memòria de la vida i els assoliments de Dag Hammarskjöld, el segon secretari general de les Nacions Unides.

El vicecanceller ja m'ha robat la primera citació que anava a dir, la que va fer John F. Kennedy qui, de forma cèlebre, va descriure Dag Hammarskjöld com el més gran estadista de l'últim segle. De fet, mentre preparava aquesta conferència vaig buscar al Google el nom de Dag Hammarskjöld —tal com heu fet vosaltres— i vaig descobrir que hi ha pàgines web senceres dedicades a les seves citacions. I són citacions molt profundes, molt interessants, i és fascinant veure que les seves paraules

mantenen una gran vigència. Crec que això diu molt de la contribució de Dag Hammarskjöld a la solidaritat i a la cooperació internacional, camps en els quals és llegenda, encara avui dia, i de forma merescuda. I sóc molt conscient que les persones que treballem actualment per a les Nacions Unides ho fem al damunt d'espatlles de persones com ells, els veritables pares fundadors que van impulsar i posar en marxa aquesta organització i van posar els fonaments d'allò que és actualment.

La contribució de Dag Hammarskjöld va tenir lloc en els anys en què l'ONU encara s'estava formant. Va ser un dels arquitectes dels esforços per al manteniment de la pau i una persona compromesa en fer que els països petits tinguessin veu de forma justa a l'ONU. Jo, que vaig dirigir un estat petit, sé com n'és d'important, això. Els estats petits no tenen força per ells mateixos. Necessiten institucions multilaterals; necessiten un espai on poder fer valer els seus valors i els seus principis.

Amb la Guerra Freda de rerefons, la descolonització d'Àfrica està considerada com l'assumpte definitori del mandat de Dag Hammarskjöld. Al final

—
Traducció: Gerard Sugranyes

1 Eva Åkesson (1961)

La nova agenda global ha de posar específicament en el punt de mira la reducció tant de la desigualtat com de la pobresa

de la seva vida, la seva reputació com a persona independent i amb una gran integritat i intel·ligència estava del tot consolidada, i podem dir sense cap mena de dubte que és un dels fills predilectes de Suècia.

Els problemes del món als quals ell i les Nacions Unides es van haver d'afrontar són diferents en moltíssims aspectes als del món actual. Per exemple, la naturalesa dels conflictes ha canviat considerablement: avui dia, és molt més probable que els conflictes armats es produeixin dins dels estats que entre els estats mateixos i que hi intervinguin diversos actors no estatals.

No obstant això, crec que cal reconèixer la previsió dels redactors de la Carta de les Nacions Unides el 1945, ja que els seus tres pilars —la pau i la seguretat, el desenvolupament i els drets humans— són tan rellevants avui com ho eren fa gairebé 70 anys. I sí, hem vist avenços en cadascun d'aquests fronts, però també hi ha encara molt assumptes greus pendents. El debat al voltant de l'agenda del desenvolupament post-2015 és una de les vies per abordar aquests assumptes pendents.

Sé que la Dag Hammarskjöld Foundation d'aquesta ciutat treballa amb una àmplia visió per tendir cap a un món just i en pau, i que ha estat molt centrada en com podria ser aquesta nova agenda i com el sistema de des-

envolupament de les Nacions Unides podria dotar-se d'eines per recolzar la seva implementació.

L'experiència dels Objectius de Desenvolupament del Mil·lenni

Anem una mica enrere, cap al començament d'aquest mil·lenni. L'inici d'un mil·lenni és sempre una bona ocasió per iniciar alguna cosa nova, i per això va ser el moment triat per l'ONU per impulsar una nova gran iniciativa per al desenvolupament. El 2000 vaig anar a la Cimera del Mil·lenni com a jove primera ministra de Nova Zelanda. De fet, recordo l'inici del nou mil·lenni com un temps d'esperança. A banda del temor per l'«efecte 2000» en els ordinadors —que tenia tot el món una mica inquiet per si queien els sistemes informàtics— en general es va considerar que podríem tenir al davant un segle millor —fins i tot un mil·lenni millor— que l'anterior. Crec que la Declaració del Mil·lenni va expressar aquestes esperances i va obrir un gran àmbit de possibilitats per a més avenços en els tres pilars de la Carta de les Nacions Unides. Pel que fa al desenvolupament, la Declaració va ser realment molt específica, i molts dels seus elements van ser la base dels que serien els Objectius de Desenvolupament del Mil·lenni.

A tot el món els Objectius de Desenvolupament del Mil·lenni van ser en general molt ben rebuts i van ser adoptats com a prioritats per al desenvolupament a nivell mundial. La majoria de vosaltres deuen estar-hi molt familiaritzats. Es van establir per combatre la pobresa extrema i la fam, protegir el medi ambient, expandir l'educació, millorar la salut, la igualtat de gènere i l'apoderament de la dona, i fomentar aliances mundials per al desenvolupament.

A nivell mundial s'ha progressat molt en un bon nombre dels Objectius del Mil·lenni:

- En comparació amb la data de referència per mesurar els Objectius, que és el 1990, hi ha centenars de milions de persones menys que viuen en la pobresa extrema.
- L'objectiu de l'aigua potable —essent l'aigua potable fonamental per a la vida humana i la salut— també es va assolir, cinc anys abans del previst.
- La majoria de nens i nenes ja van a l'escola primària. No tots, és cert, però sí la gran majoria.
- S'ha assolit, de mitjana, la paritat de gènere en l'educació primària a nivell mundial.

Pel que fa als objectius en matèria de salut, en general la situació és realment molt encoratjadora. Si observem la taxa

La desigualtat de gènere és una barrera per al progrés. La violència sexual i de gènere arruïnen les vides de moltes dones i nenes en societats en guerra o en societats suposadament en pau

de reducció de la mortalitat de nadons i infants, de les mares, i la reducció de casos de VIH, tuberculosi i malària, el progrés ha estat ràpid —ja que els Objectius es van centrar molt en aquestes àrees— comparat amb allò que s'havia observat abans del 2000.

I pel que fa als objectius mediam-bientals, tot i que les notícies sobre la degradació del medi ambient poden ser bastant ombrívoles —de fet, aquest mateix cap de setmana passat els científics especialitzats en canvi climàtic han fet públic un informe molt ombrívol², hi ha algunes àrees prioritàries d'acció reforçades pels Objectius del Mil·lenni, en què estem aconseguint resultats. Una d'elles és el treball realitzat en el Protocol de Mont-real sobre la recuperació de la capa d'ozó.

Així doncs, decididament els Objectius de Desenvolupament del Mil·lenni es poden veure des de l'òptica del got mig ple, i jo escullo aquesta perspectiva. Però tots som conscients també de l'altra cara de la moneda: que el progrés ha estat desigual, tant entre països com dins dels països, i que els Objectius del Mil·lenni establerts per al 2015 no tenien com a objectiu eradicar l'extrema pobresa i la fam, sinó reduir-les

a la meitat; i això està molt bé per a la meitat que se n'ha sortit, però no tant per a l'altra meitat. Així doncs, des de qualsevol punt de vista, encara queda molta feina per fer per aconseguir fer realitat l'horitzó de la Declaració del Mil·lenni del 2000.

Considero que els obstacles que tenim per davant en el camí de fer realitat aquest horitzó són una mescla d'antics i nous problemes.

En primer lloc, els nostres vells enemics, les guerres i els conflictes, continuen impeding el desenvolupament i els drets humans a un nombre significatiu de persones de tot el món. De debò que no puc pensar en cap altra època en què hi haguessin més conflictes intentant fer-se un forat en les capçaleres dels diaris com en l'actualitat: la preocupació pel futur d'Afganistan; els problemes als quals s'enfronten nombrosos països àrabs; els significatius problemes del cinturó de països que va des de Mali fins a la Banya d'Àfrica, passant per la regió centreafricana; la situació a Ucraïna i a tants altres llocs... Estem veient com els conflictes passen una factura molt gran a les comunitats que les pateixen, i com aquests conflictes tenen un impacte més enllà de les seves fronteres nacionals.

En segon lloc, de la mateixa manera que hem vist com es reduïa la pobresa extrema, hem vist també com aug-

mentava la desigualtat d'ingressos en un bon nombre de països. El PNUD ha estimat que probablement més de tres quartes parts de la població dels països en vies de desenvolupament viuen actualment en societats on la distribució dels ingressos és menys igualitària del que ho era la dècada de 1990. Aquests alts índex de desigualtat fan que la reducció de la pobresa sigui més difícil d'aconseguir. La nova agenda ha de posar específicament en el punt de mira la reducció tant de la desigualtat com de la pobresa.

I després hi ha les amenaces provinents de la degradació del medi ambient, que s'interposen en el camí de l'ésser humà cap a l'assoliment del seu màxim potencial. Estem veient com desastres naturals de gran intensitat posen en perill vides, mitjans de subsistència i les perspectives de països sencers. Estem veient com la pol·lució de l'aire està fent pagar un preu molt alt a moltes persones en forma de perjudicis per a la salut, a causa del ràpid desenvolupament fet a costa dels combustibles fòssils.

I també tenim la desigualtat de gènere, una altra barrera per al progrés, persistent i omnipresent, al costat de la violència sexual i de gènere que arruïnen les vides de moltes dones i nenes en societats en guerra o en societats suposadament en pau. Sé que l'any

² Es refereix al cinquè informe sobre l'avaluació del canvi climàtic elaborat per Intergovernmental Panel on Climate Change (IPCC), organisme dependent de l'ONU.

» Els drets de la comunitat de gais, lesbianes, bisexuals, transsexuals i intersexuals amb prou feines han tingut impacte en l'escala de Richter de moltes societats

passat la conferenciant va ser Margot Wallström,³ la qual va parlar de la increïble feina que està fent com a alta representant contra la violència sexista a les zones mundials en conflicte.

Els drets de la comunitat de gais, lesbianes, bisexuals, transsexuals i intersexuals amb prou feines han tingut impacte en l'escala de Richter de moltes societats. Estem veient com els membres d'aquestes comunitats sovint viuen amb la por de la violència, i fins i tot de ser empresonades, en països amb unes lleis dures i discriminatòries.

I després tenim les malalties infeccioses, un altre vell enemic. Quan parlàvem dels avenços en els Objectius de Desenvolupament del Mil·lenni i dèiem que potser estem capgirant les coses en matèria de VIH, malària i tuberculosi, llavors apareix l'ebola en tres dels països més pobres del món, amb una capacitat molt limitada per fer front a un brot com aquest. Si mai hi ha hagut un motiu per a la solidaritat internacional és la necessitat actual de contenir l'expansió d'aquesta malaltia i, a través del diagnòstic precoç, proporcionar a

les persones que s'infectin amb el virus les màximes possibilitats de sobreviure.

Així doncs, cap a on anem ara, des de l'agenda del desenvolupament global?

La bona notícia és que aquesta agenda sembla molt més ambiciosa i transformadora que la dels Objectius de Desenvolupament del Mil·lenni. I hi ha un ampli acord que hauria de ser una agenda universal, la qual cosa no vol dir que cada un dels objectius o indicadors siguin aplicables a tots i cadascun dels països, sinó que com a agenda global, sostenible, sigui aplicable a tots ells. Crec que això implica reconèixer que el desenvolupament no és tan sols quelcom que té lloc en altres llocs, per a altres poblacions. Els països desenvolupats també tenim, en efecte, importants reptes en matèria de desenvolupament, tal com vaig poder comprovar en dirigir-ne un durant nou anys.

Durant molts anys Suècia ha promogut la visió d'un món que busqui el desenvolupament humà dins el context de la sostenibilitat mediambiental. De fet, la primera gran conferència de l'ONU sobre medi ambient va tenir lloc a la capital d'aquest país, fa unes quatre dècades. És significatiu que s'anomenés «conferència sobre el medi de l'ésser humà» i que connectés el problema de la pobresa amb la degradació mediambiental. I ara, tots aquests anys després,

tenim una bona oportunitat per definir una agenda de desenvolupament global que reconegui que, per tal que el desenvolupament humà sigui sostenible, cal que «aturem» l'ús insostenible dels ecosistemes dels quals depenen tant la vida com el progrés humà.

Va ser fa uns dos anys que el secretari general de l'ONU⁴ va fer una crida per «un procés consultiu obert, inclusiu i transparent i amb la participació d'un ampli ventall d'agents implicats» per donar forma a la pròxima agenda del desenvolupament. El sistema de desenvolupament de l'ONU va respondre a aquesta crida i es va dirigir a tots els pobles del món per preguntar-los: «Què en penseu?» El títol de la meua conferència, «El futur que volem», sorgeix de la Conferència de l'ONU sobre Desenvolupament Sostenible Rio+20, sobre quin futur volem per un món millor. Durant aquesta etapa de consulta, hem donat suport als processos consultius de 88 països —alguns països han fet processos de consulta pel seu compte—, i s'ha fet un gran esforç per arribar a la població més pobre i marginada, a qui normalment no es pregunta l'opinió sobre res, i encara menys sobre l'agenda de desenvolupament global.

Hi ha hagut grans processos de consulta sobre grans temes: des de la sa-

3 Margot Wallström (1954) és una política del Socialdemokraterna —el partit socialdemòcrata suec— amb una dilatada experiència a nivell nacional i internacional. Des del 2010 treballa a l'ONU com a alt representant contra la violència sexista a les zones mundials amb conflictes.

4 Ban Ki-moon (1944)

Per tal que el desenvolupament humà sigui sostenible cal que «aturem» l'ús insostenible dels ecosistemes dels quals depenen tant la vida com el progrés humà

lut i l'educació fins a les desigualtats, els conflictes, el medi ambient i molts altres assumptes. I també hi ha l'enquesta global en línia de l'ONU «My World»,⁵ encara en marxa, a la qual ja han respost més de 5 milions de persones. En aquesta enquesta es demana als participants que classifiquin les seves prioritats —es pot escollir entre setze temàtiques diferents— a l'hora de definir què és allò més important per dissenyar el futur que volen. No és cap sorpresa que Treball, Salut i Educació hagin aparegut com els tres assumptes principals que preocupen les persones; però en el següent lloc apareix «Un govern honest i receptiu», la qual cosa ens indica que les persones saben com n'és d'important una bona governança per assolir uns millors resultats en matèria de desenvolupament.

Suècia va donar molt de suport a aquest procés de consulta pública. L'Agència Sueca de Desenvolupament Internacional i el Ministeri d'Assumptes Exteriors de Suècia van organitzar un procés consultiu a nivell nacional el desembre de fa dos anys, i també van ser coorganitzadors del procés de consulta temàtica global sobre salut a Botswana el març de l'any passat.

Així, vam incorporar totes aquestes aportacions en un informe per al Grup Obert de Treball de l'Assemblea General sobre els Objectius de Desenvolupament Sostenible. El juliol [de 2014] vam aportar un informe més complet, que identificava 17 propostes d'àrees o grans objectius i 169 objectius concrets; abasta un gran camp i reflecteix en termes generals la resposta pública global que hem obtingut sobre la nova agenda. Això és important perquè, si es demana l'opinió de les persones i posteriorment l'agenda que sorgeix té poca veure amb les seves respostes, s'erosiona la confiança en les institucions multilaterals, en comptes d'enfortir-la. Així doncs, crec que agafar les idees que provenen del públic general és realment molt important.

Aquest nou procés de consulta pública era molt important per nosaltres, per acabar la feina que queda per fer dels Objectius del Mil·lenni i «no deixar ningú enrere». Així, la nova agenda tractarà sobre l'eradicació de la pobresa i la fam i assolir uns resultats molt més equitius en matèria de desenvolupament.

Per al PNUD és molt significatiu que aquesta proposta del grup de treball de l'Assemblea General contingui un objectiu sobre el foment de societats pacífiques i inclusives, la promoció de l'accés universal a la justícia i la construcció d'institucions efectives, inclusi-

ves i responsables de les seves actuacions. Entre els objectius proposats hi ha la promoció del principi de l'estat de dret, la presa de decisions participativa i representativa, la lluita contra la corrupció i l'impuls i implementació de lleis contra la discriminació.

Per què és tan important, això? Cada cop més veiem com els nivells més alts d'extrema pobresa i marginació es concentren allà on hi ha conflictes o una mala governança, un estat feble, baixa cohesió social i exclusió política i econòmica, i també sovint i tristament, una alta exposició als desastres naturals, sense prou diners per a mitigar-los tots. El PNUD està convençut que hi ha actuacions en matèria de desenvolupament que poden fer front a tots aquests factors, i que de fet s'hi ha de fer front si volem tenir èxit en l'eradicació de l'extrema pobresa.

Així doncs, què podria fer realitat l'assoliment d'una agenda tan ambiciosa?

La meva primera observació: els diners no ho són tot, però ajuden. Així doncs, el pròxim juliol tindrà lloc la Tercera Conferència Internacional per al Finançament del Desenvolupament, a Addis Abeba. De la manera que és el món, no espero massa adhesions als Objectius de Desenvolupament Sostenible fins després de la Conferència, però esperem que d'aquesta Conferència en sortirà un bon resultat, sobretot

5 «My World. The United Nations Global Survey for a Better World». <<http://vote.myworld2015.org>>.

» Els nivells més alts d'extrema pobresa i marginació es concentren allà on hi ha conflictes o mala governança, baixa cohesió social i exclusió política i econòmica

perquè el finançament està considerat, especialment per part dels països en vies de desenvolupament, un element central entre els mitjans per a la implementació de l'agenda.

En comparació amb els Objectius de Desenvolupament del Mil·lenni, aquesta nova agenda per al desenvolupament sostenible posarà molt més èmfasi en la presa d'unes millors decisions polítiques. No obstant, la disponibilitat d'Ajuda Oficial al Desenvolupament seguirà essent molt important, especialment per als països amb menys recursos. Allò que és veritablement important, però, és la qualitat d'aquesta ajuda. Podrà servir de catalitzador per recaptar una bona quantitat de recursos per al desenvolupament entre els països donants?

Serà molt important que la Conferència d'Addis Abeba també centri els seus esforços en l'ampli ventall existent de possibilitats de contribució al desenvolupament, però també en les possibles col·laboracions dirigides a aquesta finalitat. Actualment l'Ajuda Oficial és molt petita en comparació amb els fluxos de finançament provinents del comerç, les inversions i les remeses de diners, així com els pressupostos nacionals dels països que han experimentat un ràpid creixement i que han estat capaços de dirigir aquest flux cap a les arques de l'estat. Les col·laboracions per

al desenvolupament són més grans ara que mai, i inclouen intercanvis significatius entre els països del Sud, així com entre Nord i Sud, amb la participació també d'importants contribuïdors del sector privat.

Des del PNUD, però, també ens centrem en els mitjans d'implementació que anomenem «intangibles», essent els diners mitjans «tangibles». Hem estat fent una altra roda de consultes per explorar algunes d'aquestes àrees, i a continuació us explicaré per sobre alguns dels aspectes que hem estat explorant.

Per exemple, és vital el paper dels governs locals. Per definició és el nivell de govern més proper a les persones, i sovint disposa d'un poder de presa de decisions i d'un pressupost significatiu.

El 2030, gairebé el 60% de la població mundial viurà en entorns urbans. Això suposarà una major importància de la qualitat de la governança municipal, que és molt més important en el cas de les grans metròpolis mundials, les quals superen de llarg el nombre d'habitants de molts estats membres de l'ONU, incloses Suècia i Nova Zelanda.

Hi ha hagut molt de debat al voltant d'aquesta «localització» de l'agenda post-2015. Aquí a Suècia mateix es va dur a terme una reunió del Grup de Treball dels socis de desenvolupament en matèria de governança local i descentralització, un més de tots els esforços

que fem per destacar la importància que els governs locals s'hi impliquin a través d'agendes locals.

Per implementar agendes de desenvolupament també és vital que les institucions siguin efectives, ja que tenen un paper fonamental a l'hora de dissenyar i implementar les polítiques necessàries per avançar en el desenvolupament sostenible. L'enfortiment de les capacitats institucionals no es mencionava als Objectius del Mil·lenni, però com a «mitjà d'implementació» no es pot obviar en els Objectius de Desenvolupament Sostenible.

El segon aspecte en què hem estat treballant és el paper de les institucions i la importància de la seva efectivitat, ja que les institucions dèbils no podran desenvolupar un bon disseny d'estratègies, polítiques o mitjans per produir resultats. Crec que és important reconèixer aquest aspecte com un mitjà d'implementació.

Creiem que, per fer-ho ideal, l'enfortiment de les institucions ha d'anar més enllà de senzillament millorar la seva eficiència i eficàcia: també les hem de fer més obertes i més receptives al públic. Creiem que situar la inclusió com a pedra angular del reforçament institucional serà d'una gran ajuda de cara a l'èxit de la nova agenda i per a totes les parts implicades, especialment per als més vulnerables i marginalitzats.

L'enfortiment de les institucions ha d'anar més enllà de senzillament millorar la seva eficiència i eficàcia: també les hem de fer més obertes i més receptives al públic

Hi ha una tercera vessant relacionada amb tot això, i és la importància que les persones participin en el seguiment i l'avaluació al voltant de la nova agenda global. Dels processos de consulta de tot el món n'hem extret que les persones pensen: «Bé, esperem que no hagueu vingut a consultar-nos només una vegada. De fet, ens agradaria seguir tot el procés. Si hi ha d'haver una agenda i nosaltres tenim alguna cosa a dir-hi, també ens agradaria ser part a l'hora de veure què succeeix en els nostres països, de monitoritzar el progrés global». I volen poder tenir accés a la informació, i disposar de dades accessibles que els permeti fer-ho. Actualment hi ha molt de debat sobre la necessitat de fer «una revolució de les dades» per fer-ho possible, i per enfortir de diverses maneres la capacitat estadística dels diferents països.

Després, lligat amb tot això, hem estat analitzant el paper de les «organitzacions de la societat civil», perquè són necessàries per donar suport a qualsevol tipus de seguiment i avaluació participatiu. El nostre grup assessor sobre la societat civil ens informa que l'espai d'aquesta societat civil s'està reduint i no pas creixent en un bon nombre de països, la qual cosa és motiu de preocupació. Nosaltres defensem que cal maximitzar els espais per a l'expressió de la societat civil, perquè pugui dir-hi

la seva, perquè pugui involucrar-s'hi.

També estem fent processos de consulta sobre el paper del «sector privat», com a font d'inversions, treball i innovació, ja que sabem que la manera en què les empreses fan negoci té una gran repercussió en l'eradicació o no de la pobresa i en l'assoliment o no de la sostenibilitat.

Actualment hi ha molt més interès per part del sector privat en la configuració del desenvolupament local del que vam veure en l'època de la Cimera del Mil·lenni, també aquí a Suècia, on tinc entès que hi ha una organització anomenada Lideratge per al Desenvolupament Sostenible, i que s'ha compromès amb la sostenibilitat empresarial i la reducció de la pobresa, així com en la recerca de solucions a llarg termini a alguns dels majors reptes en matèria de desenvolupament sostenible.

També està havent-hi debat sobre el paper de la cultura i el patrimoni, ja que es reconeix que són una font de valors i d'oportunitats econòmiques.

Els enfocaments amb sensibilitat cultural són molt importants per obtenir bons resultats en matèria de desenvolupament, inclosa l'educació i la lluita per la igualtat de gènere. A tot el món hem vist enfocaments amb sensibilitat cultural que han permès que les nenes continuessin anant a l'escola, allunyar la pressió dels matrimonis forçats i la

maternitat prematura, cosa que ha permès augmentar la capacitat d'elecció al llarg de les seves vides.

El PNUD també està treballant amb una sèrie de socis —tot i que estem en les fases inicials— per veure com es pot mesurar el progrés en algunes de les noves àrees i dels nous objectius.

Nosaltres, evidentment, tenim un especial interès en l'Objectiu 16, sobre el foment de societats pacífiques i inclusives, l'accés a la justícia i la construcció d'institucions efectives, inclusives i responsables de les seves actuacions, perquè tenim un mandat en aquest àmbit. Aquest ha estat, de fet, un dels objectius més controvertits de la proposta per a l'ONU, i molts països han expressat: «Com ens mesurareu? Com ho traduïreu al nivell nacional?» Així doncs, estem treballant amb diferents països per veure com ho farien ells. Creiem que és possible, i per això Indonèsia, Ruanda, Tunísia, Albània, i esperem que també Mèxic, estan treballant amb nosaltres sobre aquestes qüestions.

El paper central de l'ONU a l'hora d'impulsar l'agenda de desenvolupament sostenible post-2015

La seva composició universal, la seva legitimitat, una estricta normativa i la

» La manera en què les empreses fan negoci té una gran repercussió en l'eradicació o no de la pobresa i en l'assoliment o no de la sostenibilitat

seva base de valors, així com la seva presència operativa global sense comparació, confereixen a l'ONU el caràcter de plataforma única des de la qual impulsar i aconseguir les col·laboracions necessàries per tirar endavant aquesta agenda tan ambiciosa.

El PNUD és una mica l'eix d'aquesta història, amb la seva amplíssima presència a tot el món. Tenim programes i iniciatives en uns 167 països i territoris, i delegats nacionals en uns 130. Tenim una capacitat demostrada a l'hora d'influir en les polítiques i les capacitats nacionals, i una llarga experiència com a socis de confiança, també quan es tracta d'assumptes molt delicats. Sovint poso com a exemple el treball que han de fer els països per preparar l'Examen Periòdic Universal per al Consell de Drets Humans. Cada país està obligat a presentar un informe i, òbviament, alguns inclouen entorns de drets humans que no serien gaire ben considerats en el país en qüestió. En aquest procés intentem encoratjar els governs perquè s'obrin i parlin amb els seus ciutadans, la qual cosa és més fàcil de dir que de fer en algunes circumstàncies. I quan el Consell de Drets Humans fa el retorn en forma de recomanacions per implementar, sovint n'hi ha moltes. I això suposa molta feina. Molta feina en matèria de polítiques: lleis que s'han d'aprovar, polítiques que s'han de dis-

senyar, entrada en vigor de normatives, realització d'accions...

També estem treballant a fons amb tota la gran família del Desenvolupament de l'ONU. Som una gran família, de vegades una mica ingovernable, però ens esforcem per intentar treballar sempre junts i millorar la forma en què ho fem, perquè sempre serem més forts si treballem plegats que si ho fem cadascú des de la seva trinxera. Una cosa que sabem sobre el desenvolupament sostenible és que cadascú rema per la seva pròpia banda. Molts dels que es dediquen a l'economia busquen el creixement, però a costa de què? Sovint el preu el paga el medi ambient, i probablement la societat també. Hem de desenvolupar les polítiques des d'una perspectiva molt més global, integrada, que siguin positives per a les persones, però també per al medi ambient.

Bé, a mode de conclusió de tot el que us he exposat: Podem fer realitat el futur que les persones diuen que volen? «Yes, we can», sí que podem, si els estats membres es comprometen a desenvolupar plenament el paper que els correspon, i també si estan preparats per obrir espai als seus ciutadans, a la seva societat civil, al seu sector privat, a altres veus, i no considerar que el govern sempre sap què és millor; en resum, obrir-se, ja que un problema compartit és un problema a mig camí de ser

resolt. Estem intentant propiciar molts més processos participatius i inclusius per al desenvolupament.

A més, no s'haurien d'eludir les qüestions més difícils en la nova agenda. És impossible eradicar la pobresa en països que estan en guerra o en els quals es violen sistemàticament els drets humans. No podem evitar retrocessos en el desenvolupament si no s'inverteix molt més en la reducció del perill de desastres, en la prevenció de conflictes, i en la resiliència davant d'altres situacions extremes.

Si som capaços de forjar aliances globals sòlides, i si aconseguim que els països es facin seva la nova agenda global de desenvolupament, podrem moure muntanyes. Comptem molt amb Suècia, un país amb una gran vocació multilateral i un dels socis més compromesos en matèria de desenvolupament del món, perquè faci d'altaveu dels aspectes que seran realment importants a l'hora de garantir l'èxit de l'agenda post-2015. ◀

FÈLIX FIGUERAS

ALCALDE D'OLESA AFUSELLAT PEL FRANQUISME

JOSEP RAHOLA

UNA VEU CATALANISTA D'ESQUERRES AL SENAT

FRANCESC MARCO PALAU

FUNDACIÓ JOSEP IRLA

MONOGRAFIES D'HISTÒRIA

www.irla.cat/publicacions